

עפ"ת (חיפה) 15594-10-24 - אורסאן דואהרי נ' מדינת ישראל

עפ"ת (חיפה) 15594-10-24 - אורסאן דואהרי נ' מדינת ישראל מחוזי חיפה

עפ"ת (חיפה) 15594-10-24

אורסאן דואהרי

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

[09.11.2024]

כבוד השופט נתנאל בנישו

ע"י ב"כ עו"ד עמי הולנדר

ע"י ב"כ עו"ד מוחמד מולא

החלטה

בעניינו של המבקש הוגשו שתי בקשות המתרכזות לשאלה אחת, והיא האם יש מקום להאריך את המועד להגשת ערעור על גזר דינו של בית המשפט קמא.

העובדות הצריכות לעניין

ביום 10.03.2024, הוגש נגד המבקש כתב אישום (תיק פלא 2236-03-24), שיחס לו עבירות של נהיגה בפסילה ונהיגה ללא תעודת ביטוח בתוקף כאמור (להלן: התיק הנוכחי).

במועד הגשת כתב אישום זה, ריצה המבקש מאסר בעבודות שירות בשל הרשעתו בתיק פלא 1954-07-21, בעבירות דומות (גזר דין מיום 27.03.2023) (להלן: התיק הקודם).

במסגרת הדיון בתיק הנוכחי שהתקיים ביום 12.03.2024, הציגו הצדדים בפני בית המשפט קמא הסדר טיעון שכלל הודאה בכתב האישום. הנאשם הודה בכתב האישום בהתאם להסדר. במסגרת ההסדר שנכרת בין הצדדים כאמור, ביקשו כי יושתו על המערער 9 חודשי מאסר לריצוי בפועל בעבודות שירות, בכפוף לחוות דעת חיובית של הממונה (4 חודשים בגין התיק הנוכחי והפעלה של 7 חודשי מאסר מותנים מהתיק הקודם, 5 חודשים במצטבר וחודשיים בחופף). בהתאם להסכמה בין הצדדים הופנה המבקש אל הממונה על עבודות שירות, לצורך הכנת חוות דעת לעניין התאמתו לריצוי עונש המאסר בעבודות שירות.

ביום 13.06.2024, מסר הממונה על עבודות השירות את חוות דעתו, לפיה המבקש מתאים לעבודות שירות, ברם היות ומדובר בעובד שירות פעיל בתיק אחר, לא ניתן לקבלו לעבודות שירות בתיק נוסף. בנוסף הוגשה על ידי הממונה בקשה להפסקה שיפוטית של עבודות השירות בתיק הקודם, ברם זאת נדחתה על ידי בית המשפט בהחלטה מיום 09.07.2024.

ביום 21.07.2024, חזרו על כן הצדדים לבית המשפט קמא, אך הפעם הוצג בפני בית המשפט הסדר טיעון שונה, במסגרתו צירף המבקש תיק נוסף (פלא 12493-01-22), בו יוחסה לו עבירה של נהיגה בשכרות מכוח סמים. בהתאם להסדר, המבקש הודה בשני התיקים והורשע בעבירות הכלולות בהם על פי הודאתו. כמו כן, פירט בא כוח המאשימה כי הצדדים הגיעו להסכמה עונשית זהה לזו שהוצגה בתאריך 12.03.2024, אך זאת, כאשר רכיב המאסר בן 9 חודשים עליו הוסכם, ירוצה כמאסר בפועל מאחורי סורג ובריה ולא בעבודות שירות. בית המשפט קמא גזר את דינו של המבקש בהתאם להסדר ונקבע כי המבקש יחל את ריצוי עונשו ביום 18.08.2024.

על פי הנטען בבקשה הנוכחית, כשבועיים לאחר מתן גזר הדין, הגיע המבקש לפגישה עם בא כוחו דאז, עו"ד נואף עזאם, אשר הבהיר לו כי יהיה עליו לרצות את עונשו מאחורי סורג ובריה, ולא ניתן לקבל חוות דעת הממונה על עבודות שירות בשלב זה. לדברי בא כוחו הנוכחי, עו"ד הולנדר, המבקש הביע תדהמה על הדברים, מאחר שחשב שריצוי המאסר יהיה בעבודות שירות.

עוד נטען כי מספר ימים קודם לתחילת ריצוי עונש המאסר בפועל, חש המבקש ברע. לנוכח האמור, תחילה הוזמן רופא לבדוק אותו, ובהמשך הוא אף פונה למרפאת היישוב בו הוא מתגורר. לאור זאת, במשך כל התקופה עד ליום 26.09.2024, שהה במחלה על פי אישור רפואי (צורפו לבקשה אישורים רפואיים). בתאריך 08.09.2024 יצרו בני משפחתו של המבקש קשר עם הסנגור הנוכחי, אך הוא נפגש עם המבקש רק ביום 23.09.2024, לאחר שמצבו הבריאותי השתפר.

הבקשות

על רקע השתלשלות הדברים האמורים, הוגשו בעניינו של המבקש שתי בקשות.

הראשונה, "הודעת ערעור ובצידה בקשה להארכת מועד הגשת הודעת הערעור עד ליום הגשתה בפועל". השנייה, "בקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין ובצידה בקשה להארכת מועד הגשת הבקשה עד ליום הגשתה בפועל". למקרא המסמכים האמורים, עולה כי בטרם תידון הבקשה לעיכוב ביצוע ובטרם יקבע מועד לערעור, על המבקש לעבור את מסוכת ההגשה המאוחרת של הערעור.

בהתאם לכך, אדון תחילה בבקשתו של המבקש להארכת מועד להגשת ערעור. ככל שבקשה זו תתקבל אדון אף בבקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין ויקבע מועד לדיון בערעור. עם זאת, ככל שלא תתקבל הבקשה להארכת מועד להגשת ערעור, תדחה אף הבקשה לעיכוב ביצוע.

נימוקי הבקשה להארכת מועד להגשת ערעור ועמדת המשיבה

במסגרת בקשתו להארכת מועד, טוען ב"כ המבקש מספר טענות.

ראשית, נטען כי הודאת המבקש לא ניתנה מרצונו. בעניין זה, מציין בא כוחו כי בדיון שהתקיים ביום 12.03.2024, הודה המבקש בעובדות כתב האישום לאחר שהובהר לו כי תוגש בעניינו חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות.

זאת ועוד, הבנתו של המבקש כי הוא צפוי לרצות את עונשו בעבודות שירות התחזקה לנוכח ההליכים סביב דחיית בקשת הממונה להפסקה שיפוטית של עבודות השירות, אותן ריצה באותה העת במסגרת גזירת עונשו בתיק הקודם (ההחלטה מיום 09.07.2024). משכך, הניח המבקש כי גם בתיק הנוכחי יוכל לרצות את עונש בעבודות שירות. שנית, נטען כי בדיון הנוסף בו הוצג שוב הסדר טיעון (ביום 21.07.2024), בית המשפט קמא לא בירר מדוע השתנה ההסדר המקורי ולא נתן הזדמנות למבקש לשוב ולשכנע את הממונה על עבודות השירות כי לא קיימת מניעה לבצע את עונשו בעבודות שירות.

יתרה מזו, לטענת הסנגור, בית המשפט קמא נמנע מלברר האם המבקש הבין שההסדר שונה וכבר אינו כולל הפנייה לממונה על עבודות השירות. לדבריו, בית המשפט נמנע מלוודא כי המבקש מבין את משמעות ההסדר ומסכים לו מרצונו המלא.

על כך מוסיף בא כוח המבקש כי ההסדר שאושר אינו מקיים איזון נכון בין האינטרס הציבורי לבין "טובת ההנאה" שקיבל המבקש במסגרתו. בעניין זה נטען כי עובדה היא שבית המשפט קמא סבר תחילה שאפשר להסתפק בריצוי העונש בעבודות שירות, עונש הנופל באופן משמעותי מזה שנגזר בסופו של דבר, קרי ריצוי אותה תקופת מאסר מאחורי סורג ובריה, ללא כל שינוי מהותי בעניינו של המבקש.

על כך מוסיף הסנגור כי מתקיים במקרה זה חשש לפגיעה בלתי מוצדקת בחירותו של המבקש, כאשר גזר הדין בטעות יסודו, מתוך הנחה מוטעית שלא ניתן לרצות את העונש בעבודות שירות. כן נטען שההלך, כפי שהתקיים בבית המשפט קמא, פגע בזכותו של המבקש להליך הוגן.

בא כוח המבקש טוען עוד כי המבקש התעכב אומנם בפנייה לעורך דינו הנוכחי, דבר שגרם לעיכוב בהגשת הערעור, אך זאת עקב מחלתו.

סופם של דברים כי, לדעת הסנגור, התנהלותו של המבקש הייתה בתום לב מוחלט ולא מתוך זלזול במועדים הקבועים בדין. יתרה מזו, ערעורו מעלה שאלה משפטית עקרונית, הנוגעת לכשל פרוצדוראלי מהותי בניהול ההליך המשפטי שגרם להשלכות הרסניות על המבקש, לפגיעה קשה בחירותו ולזכותו להליך הוגן. לנוכח האמור, עותר בא כוח המבקש להאריך את המועד להגשת הערעור ולקבל את הודעת הערעור ואת הבקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין שהוגשו אף הם.

המשיבה מתנגדת לבקשה. לטעמה, לא מתקיימים במקרה זה טעמים המצדיקים הארכת מועד להגשת ערעור. ראשית, נטען כי המבקש ובא כוחו דאז נכחו בדיון מיום 21.07.2024, במסגרתו הוצגו לבית המשפט קמא ההסכמות בהתאם להסדר הטיעון, ובכלל זה העובדה שעונש המאסר בן 9 חודשים ירוצה מאחורי סורג ובריח ולא בעבודות שירות. לאור זאת, סבורה המשיבה כי סיכויי הערעור קלושים.

בעניין זה, בא כוח המשיבה מפנה לדבריו של המבקש בדיון, במסגרתם הצהיר בפני בית המשפט כי הוא מבין את ההסדר ומבקש לקבל אותו. בדומה, גזר הדין ניתן בנוכחותו של המבקש באותו מועד.

לנוכח האמור, מבקשת המשיבה לדחות את הטענה כי המבקש הבין רק שבועיים לאחר מכן את מהות גזר הדין. זאת ועוד, נטען כי לא ניתן נימוק כלשהו מדוע לא פעל המבקש להגיש ערעור מיום מתן גזר הדין ועד שחלה. בפועל הערעור הוגש באיחור של 32 ימים, פרק זמן לא קצר.

לבסוף, מציין בא כוח המשיבה כי המבקש עשה דין לעצמו כאשר לא התייצב לריצוי עונשו, ובקשתו לעיכוב ביצוע העונש הוגשה באיחור רב.

מהטעמים האמורים, מבקשת המשיבה לדחות את הבקשה ואף את הבקשה לעיכוב ביצוע ריצוי העונש. דיון והכרעה

הסמכות להאריך מועד להגשת ערעור קבועה בסעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב - 1982. סמכות זו לא הוגבלה מפורשות בחוק בטעמים מיוחדים. משכך, נקבע לא אחת כי אל לו לבית המשפט לנעול את דלתותיו מפני ערעור לנוכח נימוקים שבפרוצדורה גרידא. עם זאת, נקבע במקביל כי הארכת מועדים בלתי מבוקרת עלולה לשים את החוק לפלסטר, ובכך לפגוע באופן קשה בעיקרון סופיות הדין ואף לערער את יציבות ההליך השיפוטי (ראו ב"ש 230/86 עצמון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 05.05.1986), וכן ע"פ 2983/19 פחמאוי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.06.2019)).

ניתן לומר על כן כי במסגרת הדיון בבקשה להארכת מועד עומדים זה מול זה שני אינטרסים סותרים. מחד גיסא, עומד רצונו של ביהמ"ש לאפשר עשיית צדק, המהווה תכלית-על להליך הפלילי כולו. מאידך גיסא, ניצב כאמור עיקרון סופיות הדין.

הדילמה האמורה הביאה לקביעת שני שיקולים עיקריים אותם ישקול ביהמ"ש בהפעלת סמכותו להארכת מועד. ראשית, נדרש בית המשפט לערוך בחינה מהותית של סיכויי הערעור, שנית ישקול בית המשפט את אורך האיחור בהגשת הערעור וסיבותיו.

בחנתי את הבקשה הנוכחית בפרספקטיבה האמורה, ומסקנתי היא כי דינה להידחות. אנמק.

לו הייתי בוחן את הבקשה הנוכחית מזווית אורך האיחור בלבד, יתכן כי זו הייתה מתקבלת.

ואכן, האיחור בהגשת הערעור מתמצה ב-32 ימים, במהלך חלקם חלה המבקש. גם אם אין להשלים עם אי עמידה בהוראות החוק, אין מדובר בתקופה ארוכה, המחזקת את משקל שיקול הסופיות.

הדברים אמורים גם אם תמים דעים אני עם התובע כי לא מתקיימות במקרה זה נסיבות מהותיות המצדיקות את האיחור. כפי שיובהר מיד, המבקש היה מודע לגזר הדין עוד מיום נתינתו וזכות הערעור הודעה לו במעמד גזר הדין, כך שמצופה היה ממנו כי יפעל בהתאם לדין. בדומה, לא התרשמתי כי המחלה בה חלה המבקש הייתה מהסוג אשר מנעה לחלוטין ממנו לדאוג לעניינו.

אולם, כאמור לצד שאלת תקופת האיחור, עומד השיקול הנוגע לסיכויי הערעור, כאשר נראה כי לשיקול זה ניתנת הבכורה במקרים רבים.

בענייננו, אין מנוס מהקביעה כי סיכויי הערעור נמוכים ביותר.

השתלשלות ההליכים עד ליום 21.07.2024 פורטה על ידי הסנגור בתמיכה לטענותיו, אך היא אינה בעלת השפעה רבה על ההחלטה באשר לבחינת האפשרות כי ערכאת הערעור תאות להתערב בפסק הדין. זאת, מאחר שבדין הקובע, הוא הדין בו הוצג ההסדר בפני בית המשפט ביום 21.7.24, הנאשם הורשע ונגזר דינו, הובהרו היטב לנאשם רכיבי ההסדר, ובכלל זה העובדה כי עונש המאסר ירוצה מאחורי סורג ובריח. כך עולה בבירור מטיעוני המאשימה (ראו פרוטוקול הדיון מיום 21.07.2024, שורות 12-15). כך נלמד אף מדבריו המפורשים של הנאשם, אשר אישר כי הוא מבין את ההסדר ומבקש לקבל אותו. כך אף נלמד מדברי בא כוחו של המבקש דאז, ואף מגזר הדין עצמו.

אגב כך, מהפרוטוקול ניתן להתרשם מהעובדה כי בא כוח המאשימה התייחס באופן מפורש להסדר שהוצג בדיון הקודם (12.3.24) ואף לשינויים שחלו בו במסגרת ההסדר הסופי. לא למותר לציין עוד כי בית המשפט הזהיר את הנאשם כי אינו כבול להסדר הטיעון כמתחייב. ואם לא די בכך הרי שגם בישיבה מיום 12.03.2024 בה הוצג ההסדר במתכונתו המקורית, הועמד במפורש המבקש על האפשרות כי אם לא תתקבל חוות דעת חיובית מהממונה על עבודות השירות, ירצה את תקופת המאסר מאחורי סורג ובריח.

לא זו אף זו, אלא שחל שינוי מהותי נוסף בין ההסדר שהוצג ביום 12.03.2024 לבין ההסדר הסופי, כאשר בניגוד להסכם המקורי, ביום 21.07.2024 אף צורף תיק נוסף שכלל עבירה של נהיגה בשכרות מכוח סמים שבוצע 06.11.2021, עבירה בה הודה הנאשם כחלק מההסדר הסופי. העובדה כי בא כוחו הנוכחי של המבקש אינו מעלה טענה שהנאשם לא הבין את רכיבי ההסדר בנוגע להודאה בכתב האישום בתיק הנוכחי ובכתב האישום בתיק המצורף אינה מתיישבת עם טענתו כי לא שת ליבו לשינוי המהותי באופן ריצוי עונש המאסר המוסכם. העובדה כי המבקש התבקש להודות שוב ביום 21.7.24, לאחר שהוצג ההסדר החדש וצורף התיק הנוסף, אף היא מחזקת את המסקנה כי היה ברור למבקש כי חלו שינויים בהסכמות בין הצדדים והאפשרות כי ירצה את עונשו בעבודות שירות איננה עוד על הפרק.

אגב כקביעות אלה, מצאתי לדחות את טענת הסנגור כי היה על בית המשפט לברר באופן אקטיבי עם הצדדים מדוע שונה ההסדר. ראשית, משהתרשם בית המשפט כי ההסדר שהוצג בפניו הוסבר לנאשם על ידי הסנגור וכי הנאשם הבין את ההסדר, כפי שאכן קרה במקרה זה, לא הייתה על בית המשפט כל חובה לערוך בירור כאמור. שנית, כפי שהובהר לעיל, ההסדר שהוצג ביום 12.03.2024 הותנה מראש בכך שתתקבל חוות דעת חיובית מהממונה על עבודות השירות. משלא התקיים התנאי האמור ומשאף נוסף להרשעה התיק המצורף היו בפני בית המשפט הסברים טובים מדוע שונה ההסדר לקראת הדיון ביום 21.07.2024 ונכלל בו מאסר לריצוי ממשי.

כל זאת, כאשר למעלה מהצורך, אציין כי קבלת חוות הדעת השלילית של הממונה וכן צירוף התיק הנוסף, מהווים שינוי נסיבות מהותי, אשר הצדיק אף את השינוי באופן ריצוי העונש.

על כך יש להוסיף כי מטענותיו של המבקש משתמעת הטענה שבא כוחו דאז התרשל במילוי תפקידו, כאשר לא הסביר את מהות ההסדר ופרטיו למבקש. טענה מעין זו לא תתקבל על ידי בית המשפט ללא צירוף תצהיר של הסנגור דאז, המבהיר את נסיבות כריתת ההסדר ומה הוסבר או לא הוסבר למבקש (ראו למשל, ע"פ 9447/12 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 02.02.2014), רע"פ 5621/11 אלקובי נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 05.02.2012) וע"פ 5583/08 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 29.06.2008)).

בהעדר תצהיר כאמור, מתחזקת המסקנה העולה מפרוטוקול הדיון כי הסנגור הקודם פעל כמתחייב מחובתו הבסיסית והבהיר היטב למבקש מהו ההסדר שנכרת בסופו של דבר, מדוע נערכו בו שינויים לעומת ההסדר המקורי, ומהו אופן ריצוי העונש.

לאור זאת, יש לקבוע כי המבקש היה מודע היטב לפרטי ההסדר ובכלל זה העובדה כי יהיה עליו לרצות את עונשו במאסר ממשי.

סוף דבר

סופם של דברים, כי להערכתי סיכויי הערעור במקרה זה קלושים מאוד עד אפסיים, ובשים לב לאמור אין מקום להיעתר לבקשה.

דחיית הבקשה להארכת מועד להגשת ערעור מביאה, מיניה וביה, לדחיית יתר הבקשות של המבקש במקרה זה. המבקש יתייצב לריצוי עונשו, בבית המעצר קישון, עד ליום 17.11.2024 בשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

יתר הוראותיו של בית המשפט קמא בנוגע לאופן תחילת ריצוי עונש המאסר נותרות בעינן.

מזכירות בית המשפט תעביר העתק החלטה זו לקצין האסירים בבית המעצר קישון.

מזכירות בית המשפט תוודא קבלת החלטה זו על ידי המבקש ובא כוחו (ככל הנראה ניתן ליצור קשר עם המבקש בטלפון ****-***** או ****-*****).

ניתנה היום, ח' חשוון תשפ"ה, 09 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.